

NOTE EPIGRAFICE

(seria a V-a*)

DE

CONSTANTIN C. PETOLESCU

1. O lespede de calcar cu inscripție, descoperită de un locuitor din Reșca în anul 1918, a fost achiziționată de D. Tudor în 1933 (acum piesa se află în Muzeul din Caracal) și publicată doi ani mai târziu cu următoarea lectură¹ (fig. 1/1):

[Impp. C(ae)s]s. d.d. n.n.
 [Phili]ppis Aug(ustis),
 G(aius) (?) Felix, leg(ione) VII
 Cl(audia) p. f. vestra,
 5 (centuria) VIII M [...] et
 Post(umus)? d[ev.] m[aiestati]
 eorum
 [pe]r (?) N(umerum) (?) S(urorum) (?) S(agittario-
 rum) (?)

Prin anii 1958—1960, Gr. Florescu, care pregătea fasciculul cu inscripțiile din Oltenia și Muntenia, propunea următoarea lectură²:

Imp(eratoribus) Caes(aribus) d(ominis) n(ostris)
 Phili(ppis) Aug(ustis) (duobus)
 felic(ibus). Leg(ionis) VII
 Cl(audiae) p(iae) f(idealis) vestra(e)
 5 (centuriones) (cohortis) VIII astati [pr(iores)] et
 [post(eriores)] d[ev(oti) n(umini)] m(aiestatique)
 eorum
 [.....p]r(idie) n(onas) S(eptembres)

* Pentru seriile anterioare ale acestor note, vezi SCIV, 22, 1971, 1, p. 107—114; SCIVA, 25, 1974, 4, p. 595—604; SCIVA, 27, 1976, 3, p. 393—398; SCIVA, 31, 1980, 3, p. 455—461.

¹ D. Tudor, BCMI, 28, 1935, 85, p. 115—116, nr. 110 (de aici preluată în AnnÉp, 1939, nr. 28, și de D. Tudor, OR¹, SE 58; OR², SE 71; OR³, SE 82).

² Pentru r. 3, Gr. Florescu (p. 237 a manuscrisului) nota: „Cuvîntul FELIX e o greșeală de lapcid care, înțelegînd textul ce avea de gravat în felul lui de a vorbi latinește, a corectat pe C în X”; în vederea definitivării pentru tipar a manuscrisului, transcriind această observație, adăugam: „sau eventual numele împăraților era la nominativ, iar Felix aparține lui Filipp-tatăl — deoarece Filipp cel Tânăr se pare că nu a purtat acest epitet” (IDR, II, p. 147, apud nr. 327).

Cu mici schimbări, această lectură a fost adoptată în forma definitivă a culegerii de inscripții din Dacia (vol. II) ³. Lectura r. 8, probabil prin analogie cu inscripția de la Cioroiu Nou pe care o reluăm mai jos (nr. 2), aparține tot lui Gr. Florescu.

Recent, asupra acestei inscripții s-a oprit M. P. Speidel, cu o serie de observații de ordin epigrafic ⁴.

Mai întâi, în r. 1, Speidel completează primul cuvânt [*Salvi*]s — întregire consemnată și de D. Tudor, la sugestia lui A. Alföldi ⁵. În r. 3, *felix* este, după demonstrația convingătoare a lui Speidel, un epitet precedind numele legiunii: *Felix leg(io) VII Cl(audia) p(ia) f(idelis) vestra* ⁶. În r. 5—7, același propune o întregire asemănătoare cu a noastră: *7(centuriae) (cohortis) VIII (h) a[st(ati) pr(ioris)] et | post(erioris) d(evoti) [nu]m(ini) | eorum* ⁷ — deși genitivul *(h) a[st(ati)]* ar fi trebuit de fapt să fie la plural ⁸, iar *devoti* acordat cu *centuriae* (feminin plural) ⁹. Tot aici, un examen recent al pietrei ne-a arătat că în r. 5 numărul de ordine al cohortei nu este *VIII* (cum a citit D. Tudor), ci *VI*, după care urmează un semn despărțitor, apoi litera *H* (două haste unite de o liniuță orizontală), deci: *ha[st(atorum) pr(ioris)] et | post(erioris)*. Pe chenarul de jos al pietrei, D. Tudor citea și desena alte trei litere: *R* (sau *K*?) *N S S* (ultima nu este sigură, cum rezultă și din desen). Lectura lui D. Tudor (v. mai sus) este respinsă de Speidel, dar nici propunerea sa nu este mai convingătoare: *n(umerus) s(ingularium)* ¹⁰. Nu ar fi cu totul deci exclusă întregirea propusă de Gr. Florescu — anul (248) fiind presupus după inscripția care arată că împăratul Filip Arabul și familia sa *ob tutelam civit(at)is) coloniae suae Romul(ensium) circuitum muri manu militari a solo fecerunt* ¹¹. S-ar putea iarăși ca cele 3—4 litere (din păcate fragmentul

³ IDR, II, 327; aici s-a preferat forma de nominativ, *Leg(io) VII| Cl(audia) p(ia) f(idelis)*, pentru a se acorda gramatical cu *vestra*; în r. 5 (*centuriae*) în loc de (*centuriones*).

⁴ M. P. Speidel, *Felix Legio vestra. A Building inscription from Romula Malva*, în *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 30, 1978, p. 119—122.

⁵ Vezi D. Tudor, *OR*³, SE 71; Idem, *OR*³, SE 82: „A. Alföldi sugerează: [*salvi*]s”. Vezi și CIL, III, 12 553 (= 7 713 = 6 256) (Sărățeni): *Salvo dom(fino nostro) Antonino...*

⁶ M. P. Speidel, *op. cit.*, p. 120—121.

⁷ *Ibidem*, p. 120.

⁸ Păstrînd singularul, M. P. Speidel avea în vedere inscripția AnnÉp, 1940, nr. 14: *Leg(ionis) XXII Pr(imigeniae) p(iae) f(idelis) | Philippiator ju(m) Germa(niae) Super(ioris) (centuriae) coh(ortis) V (h)astati prio(ris) et post(erio(ris))*. În realitate, nu există pe platră cunoscutul semn (?) care să justifice completarea (*centuriae*), iar sensul inscripției este următorul (IDR, II, 325): *hastati prior și posterior* din cohorta V a legiunii XXII Primigenia pia fidelis din Germania Superior — *(H)astati prio(r) et post(erio(r)) coh(ortis) V leg(ionis) XXII Pr(imigeniae) p(iae) f(idelis) | Philippiatoru(jm) — cu (h)astati* la nominativ plural (nu genitiv — și încă singular — cum ar cere inexistentul *centuriae*). Pe aceeași platră, lectura supranumelui martelat nu este așa cum l-a transcris Speidel: ultimul semn ce a scăpat martelării totale aparține unul *W* (de fapt un *M* răsturnat, ca în cazul celeilalte inscripții de la Romula a legiunii XXII Primigenia: AnnÉp, 1940, nr. 14 = IDR, II, 326), deci *[Philippiatoru(jm)]*.

⁹ Despre expresia *devotus numini maiestatique eius*, H. G. Gundel, *Epigraphica*, 15, 1953, p. 128—150.

¹⁰ M. P. Speidel, *op. cit.*, p. 120 și nota 4.

¹¹ CIL, III, 8 031 (= ILS, 510; IDR, II, 324).

respectiv a dispărut) să fi rămas de la o inscripție mai veche — ștearsă în vederea reutilizării lepezii.

Inscripția se poate completa astfel (primul cuvânt din r. 1 și cele trei litere din r. 8 rămân încă neclare):

[Salvi]s D(ominis) n(ostris)
 [Phili]ppis Aug(ustis)
 (duobus), Felix leg(io) VII
 Cl(audia) p(ia) f(idelis) vestra
 (centuriae) (cohortis) VI ha[st(atorum) pr(ioris)] et
 post(erioris) d[ev(otae) n(umini)] m(aiestati)(que)
 eorum
 _____ ...RNS

În mod normal, numele legiunii ar fi trebuit să stea la genitiv¹³:
*Felici*s leg(ionis) VII Cl(audiae) p(iae) f(idelis) vestrae.

2. De la Cioroiu Nou (jud. Dolj) provine o binecunoscută lespede cu inscripție. Lipsesc părți din stînga-sus, din dreapta și de jos; fragmentul păstrat este spart în patru, care se îmbină perfect. Atît cît se păstrează, dimensiunile lepezii sînt următoarele: 0,51 × 0,49 × 0,16 m. Se păstrează la Muzeul Olteniei, Craiova (inv. 12 535) (fig. 1/2).

Lectura inscripției, dată de D. Tudor încă de la prima ediție a *Olteniei romane*¹³, a fost acceptată și de noi în culegerea națională de inscripții antice¹⁴:

[...Dia]nae sanc[tis-]
 [sima]e, Mercurio G[u-]
 bernatori e[st Genio]
 stationis, A[...Ger-]
 5 manus, spe[cul(ator) leg(ionis)]
 VII Cl(audiae).....
 pr(idie) n(onas) S(eptembres) An[tonino Aug(usto) et
 Advento co(n)s(ulibus)]?

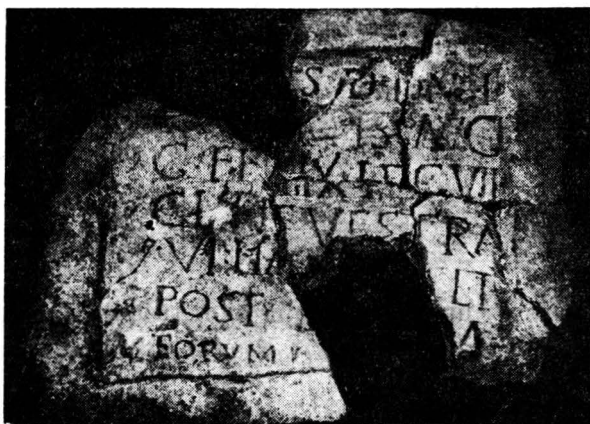
În r. 1, D. Tudor propunea înainte de numele Dianei *I(ovi) O(ptimo) M(aximo)*, ceea ce nu este asigurat prin nimic. După același autor, epitetul zeiței ar fi fost la superlativ, *sanc[tis/sima]e*, dar spațiul permite doar întregirea *sanc[cta]e* (se mai observă și piciorul hastei din dreapta a literei *A*).

¹³ Cf. IDR, II, 325, 328.

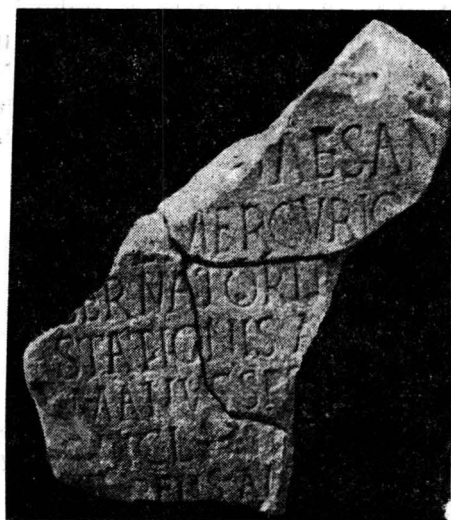
¹³ OR¹, SE 186; v. idem, OR², SE 300 și OR³, SE 380; AnnÉp. 1959, nr. 330 (după OR²).

¹⁴ IDR, II, 141.

Pentru r. 4, la prima ediție a inscripției, D. Tudor considera litera A drept inițiala gentiliciului dedicantului, probabil *A[el(ius)]*; ulterior, pe baza unei alte inscripții de la Cioroiu Nou¹⁵, D. Tudor crede că este vorba de numele roman al așezării, propunând *stationis A[qu(ensium)]*¹⁶ — lectură contestată de C. Daicoviciu¹⁷. În volumul cu inscripțiile din

1

2

Fig. 1. Inscripții de la Romula (1) și Cioroiu Nou (2).

Oltenia și Muntenia, am rămas la lectura *A[el(ius)]* sau mai degrabă *A[ur(elius)]*.

În r. 6, s-a acceptat, de acord cu D. Tudor, *Ant(oniniana)* — supranume imperial purtat de legiunea VII Claudia¹⁸, luat, conform întregirii

¹⁵ Vezi IDR, II, 142, cu toate datele și bibliografia.

¹⁶ Latomus, 25, 166, 4, p. 847 și urm.

¹⁷ ActaMN, 6, 1969, p. 542—543.

¹⁸ Pentru acest epitet al legiunii VII Claudia, vezi, de exemplu, CIL, III, 6 291, 14 509.

din r. 7—8, de la Elagabal (M. Aurelius Antoninus Augustus)¹⁹. În realitate, literele păstrate în r. 7 nu au fost corect citite²⁰; o examinare mai atentă a fotografiei arată că prima literă este un *B*, *P* sau *R* (vom vedea că acceptăm pe prima); următoarea este *F* sau *E*; celelalte sînt cum le-a văzut primul editor. Propunem deci: [*li*]bens an[imo solvit]. Aceasta

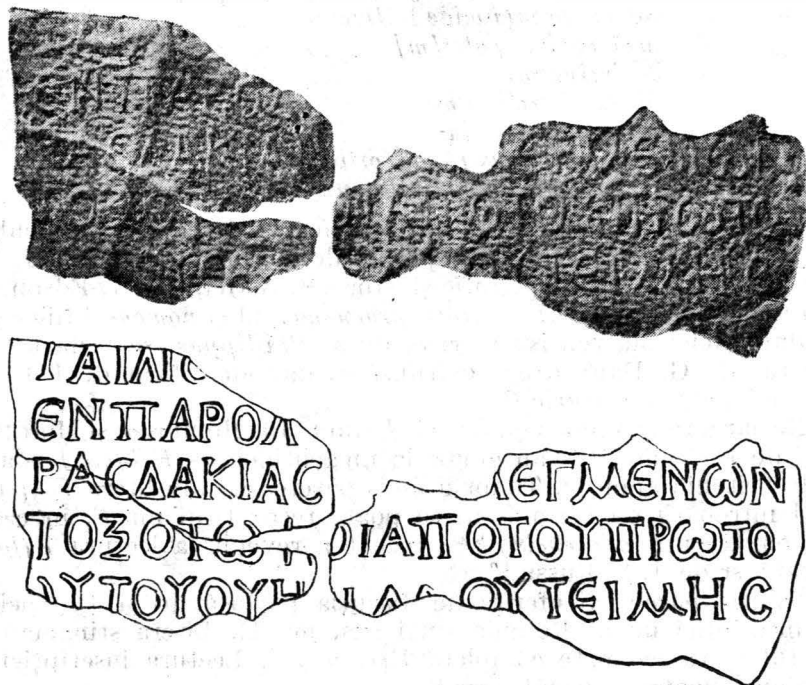

Fig. 2. Inscripție de la Palmyra: fotografie (Dan Perianu) și desen (Dinu Constantinu) după un estampaj trimis de dr. Adnan Bounni (Damasc).

face doar probabilă lectura propusă de D. Tudor pentru r. 6; noi înclinăm mai degrabă spre supranumele imperial *Philippianae* (genitiv singular), pe care legiunea VII Claudia îl poartă și într-o altă inscripție, probabil de la Romula²¹.

Astfel, prezența unui militar din legiunea VII Claudia la Cioroiu Nou își găsește o explicație istorică²².

¹⁹ Vezi R. Cagnat, *Cours d'épigraphie latine*⁴, Paris, 1914, p. 212 (pentru numele oficial al împăratului); D. Tudor a propus numele celor doi consuli prin analogie cu inscripțiile ILS, 2 442 și 6 027.

²⁰ La publicarea IDR, II nu am avut posibilitatea să văd inscripția; pentru această cauză, vezi SCIVA, 31, 1980, 1, p. 107 (nu am putut cerceta inscripția nici cu ocazia reluării acestei note, deși am fost la muzeul din Craiova în zilele de 18—19 aprilie 1980).

²¹ IDR, II, 328.

²² Pentru situația Olteniei pe timpul lui Filip Arabul, vezi D. Tudor, *Pontica*, 9, 1976, p. 89—97; idem, *OR*⁴, p. 38; vezi și I. Pîso, în *In memoriam Constantini Daicoviciu*, Cluj-Napoca 1974, p. 305 și urm.

3. Următoarea notă este consacrată unei inscripții de la Thessalonic (în antichitate, în provincia *Macedonia*), care se referă la istoria Daciei romane. După vechea lectură, inscripția era următoarea ²³:

- B(onae) [F(ortunae)]*
M(arcum) Aurel(ium) Cassi-
anum, v(irum) e(gregium), pra[e-]
sidem prov(inciae) Daciae
 5 *Malvensis, patre[m]*
karissimum,
MM. Aureli Phi-
lippus et Cassia-
nus, trib(unus) coh(ortis) I
 10 *F. m(illiariae) Bryttonum*

Considerată pierdută, inscripția a fost redescoperită și publicată în 1972 de C. Edson ²⁴, ceea ce i-a permis doi ani mai târziu lui I. I. Russu unele observații de ordin epigrafic și istoric ²⁵. Astfel, în r. 7, Edson transcrie literele *MM AVRELL* — adică *praenomen*-ul și *nomen*-ul fiilor guvernatorului Daciei *Malvensis*; în r. 8, după *Philippus*, se vede un semn, considerat de G. Daux drept o frunză ²⁶, dar identificat de I. I. Russu cu semnul pentru *centurio* ²⁷.

Neclar a rămas până acum acel *F* din r. 10. Mommsen și Mordtmann, urmași de D. Tudor ²⁸, s-au gândit la un gentiliciu — *F(lavia)* — al unității de britoni; apoi D. Tudor a emis părerea că „în litera *F* (pusă sub semnul întrebării de Mommsen) se poate reconstitui un *P*, în care caz propunem lectura *p(acensis)*” ²⁹; recent a revenit la lectura *F(laviae)*, acceptată și de I. I. Russu ³⁰.

Soluția pare a fi oferită de discuția purtată de M. P. Spedel în jurul inscripției de la Romula (mai sus, nr. 1). Litera stingheră de la începutul r. 10 se poate completa *F(elicis)* ³¹. Lectura inscripției de la Thessalonic poate fi următoarea:

- B(onae) F(ortunae)*
M(arcum) Aurel(ium) Cassi-
anum, v(irum) e(gregium), prae-
sidem prov(inciae) Daciae
 5 *Malvensis, patrem*
karissimum,
M(arci) Aurel(ii) Phi-
lippus, (centurio), et Cassia-
nus, trib(unus) coh(ortis) I
 10 *f(elicis) m(illiariae) Bryttonum*
Malvensis

²³ I. H. Mordtmann, Arch.-epigr. Mittheilungen, 17, 1894, p. 117; CIL, III, 13 704; ILS, 9 009.

²⁴ IG, X/II, 1, nr. 147.

²⁵ I. I. Russu, AIIA Cluj-Napoca, 17, 1974, p. 41 — 45.

²⁶ G. Daux, BCH, 1973, p. 586 — 587.

²⁷ I. I. Russu, loc. cit.

²⁸ OR², p. 142; v. și p. 273.

²⁹ OR³, p. 347.

³⁰ OR⁴, p. 333 — 334; I. I. Russu, loc. cit.

³¹ Pentru analogii, vezi M. P. Spedel, op. cit., p. 121.

Cel onorat cu inscripția poartă titlul de *praeses prov(inciae) Daciae Malvensis* ³². Asupra datei când și-a exercitat mandatul, nu există date sigure: A. Stein îi data cariera cel mai devreme sub Marcus Aurelius ³³; Edson „ante medium s. III p.” ³⁴; H.-G. Pflaum „vers 250” ³⁵; I. I. Russu „sigur din sec. III” ³⁶.

I. Piso este de părere că titlul de *praeses* nu înseamnă că cel care-l poartă era guvernator independent al Daciei Malvensis ci că acesta era numai procurator financiar; „les deux tribuns ³⁷ dédièrent l'inscription à Cassianus non pas en tant qu'officiers, subordonnés au procureur, mais comme ses fils. Ceux-ci pouvaient exagérer l'importance de leur père, surtout qu'ils ne posèrent pas l'inscription en Dacie, mais à Thessalonike” ³⁸. I. I. Russu găsește această remarcă ingenioasă ³⁹. Numai că nu pentru „a exagera importanța tatălui lor” i-au acordat cei doi ofițeri titlul de *praeses*, ci, se pare, deoarece acesta devenise curent la mijlocul secolului al III-lea, când, cum observa Pflaum, „le titre de *praeses* s'impose pour désigner tous les gouverneurs de province. Le terme de *procurator* disparaît alors successivement dans les anciennes provinces équestres...” ⁴⁰.

Cît privește unitatea militară, ea este identică ⁴¹ cu *cohors I Nervia Pacensis Brittonum milliaria*, atestată în Dacia Inferior de diploma militară din anul 140 ⁴² și de ștampila *co(ho)rs m(illiaria) B(rittonum)* de la Stolniceni ⁴³, dar diferită de *cohors I Aurelia Brittonum milliaria Antoniniana* de la Bumbști ⁴⁴.

4. Ultima notă a acestei serii se referă la cunoscuta inscripție de la Palmyra atestînd arcașii palmirenieni din Porolissum ⁴⁵ (fig. 2):

T. Αἴλιο[...ἑπαρχον τῶν]
ἐν Παρολί[σσω τῆς ἀνωτέ-]
ρας Δακίας [κα]τε[ι]λεγμένων
τοξότων οἱ ἀπὸ τοῦ πρώτο(υ)
αὐτοῦ οὐξί[λλ]ου τειμῆς
[χάριν]

Discuția a pornit de la completarea r. 3 al inscripției care datează din timpul lui Antonius Pius ⁴⁶ (înainte de 159/160, când formațiunea de

³² PIR, I², p. 299, nr. 1475.

³³ A. Stein, *Die Reichsbeamten von Dazien*, Budapesta, 1944, p. 87.

³⁴ Citat mai sus, nota 24.

³⁵ H.-G. Pflaum, *Les carrières procuratoriennes équestres sous le Haut-Empire romain*, III, Paris, 1961, p. 1067.

³⁶ I. I. Russu, *loc. cit.*, p. 44, nota 7.

³⁷ De fapt, conform observației lui I. I. Russu, este vorba de un centurion și un tribun.

³⁸ RRH, 12, 1973, p. 1 013.

³⁹ I. I. Russu, *op. cit.*, p. 44, nota 7.

⁴⁰ H.-G. Pflaum, *Les procurateurs équestres sous le Haut-Empire romain*, Paris, 1950, p. 116.

⁴¹ C. C. Petolescu, SCIV, 22, 1971, 3, p. 414, nota 25.

⁴² AnnÉp, 1962, nr. 264 (= IDR, I, 13).

⁴³ CIL, III, 14 216²⁵ (= IDR, II, 560).

⁴⁴ CIL, III, 14 485 a (= ILS, 9179; IDR, II, 174). Cf. N. Gostar, ArhMold, 4, 1966, p. 183 (care era de părere că sînt trei unități diferite) și D. Tudor, OR³, p. 347 și OR⁴, p. 333 (care crede că este vorba de o singură unitate). Dar gentilicul *Aurelia* arată că unitatea din inscripția de la Bumbști a fost creată cel mai devreme sub Marcus Aurelius, deci nu exista la data cînd diploma de la Palamarca (anul 140) amintește *cohors I Nervia Pacensis Brittonum milliaria* între trupele Daciei Inferioare.

⁴⁵ H. Seyrlig, Syrla, 22, 1941, p. 231 (= AnnÉp, 1947. 170).

⁴⁶ H. Seyrlig, *loc. cit.*

arcași a fost organizată în *numerus*⁴⁷); or, la acea dată, Porolissum nu putea face parte din Dacia Superior, deoarece încă din anul 123 este atestată provincia Dacia Porolissensis⁴⁸. Presupunerea lui N. Gostar că lectura inscripției ar fi greșită în rîndul respectiv, propunînd eventual [ἐπαρχ]ίας Δακίας⁴⁹ nu s-a dovedit reală; în anul 1979 am primit din partea dr. Adnan Bounni, directorul săpăturilor arheologice din Direcția generală a antichităților și muzeelor din Damasc (Siria), un estampaj al inscripției aflată în muzeul din Palmyra (inv. A 987). La începutul r. 3 se disting bine literele PAC; de asemenea, chiar dacă acum piatra este mai ștearsă, se păstrează *praenomen*-ul și *nomen*-ul personajului onorat, corect citite de primul editor.

În această situație, alături de explicațiile ce am încercat într-o notă nu demult publicată⁵⁰, avem acum în vedere și o completare diferită a r. 2—3 : ἐν Παρολί[σσω ἐκ τῆς χῶ]ρας Δακίας.

NOTES ÉPIGRAPHIQUES

(V^e série)

RÉSUMÉ

1. Inscription de Romula dédîée à l'empereur Philippe Ier et à son fils (AnnÉp, 1939, 28); rectifications : IDR, II, 327 et spécialement M. P. Speidel, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 30, 1978, p. 119—122. Dans cette note, on rectifie de même le numéro d'ordre de la cohorte (voir p. 285).

2. Inscription de Cioroiu Nou (AnnÉp, 1959, 330; IDR, II, 141), en *Dacia Inferior*; rectifications pour les lignes 1, 6 et 7. Notre lecture : [Dia]nae san[c]tae, Mercurio G[u]bernatori e[st] Genio | stationis, A[u] (relius) Ger]manus, specul(ator) leg(ionis) | VII Cl(audiae) [Philippianae], | [li]bens an[imo]...

3. Inscription de Thessaloniki (CIL, III, 13 704; ILS, 9 009; IG, X/II, 1, n° 147; cf. I. I. Russu, AIIA—Cluj-Napoca, 17, 1974, p. 41—45) : dans la 8e ligne, I. I. Russu remarquait le signe pour *centurio*, dans la 10e nous complétons la première lettre *F(elicis)*.

4. Inscription de Palmyre (H. Seyrig, *Syria*, 22, 1941, p. 231; AnnÉp, 1947, 170), datant de l'époque d'Antonin le Pieux. Pour les lignes 2—3, Seyrig proposait : ἐν Παρνλί[σσω τῆς ἀνωτέ]ρας Δακίας. Mais on sait aujourd'hui que la Dacie Porolissensis existait déjà depuis le commencement du règne de l'empereur Hadrien (voir le diplôme de Gherla du 10 août 123 : IDR, I, 7 = Margaret M. Roxan, *Roman Military Diplomas 1954—1977*, Londres, 1978, n° 21). C'est pourquoi on peut éventuellement compléter : τῆς χῶ]ρας Δακίας.

LÉGENDE DES FIGURES

Fig. 1. Inscriptions de Romula (1) et Cloroiu Nou.

Fig. 2. Inscription de Palmyre: photo (Dan Perlanu) et dessin (Dinu Constantinu) d'après un estampage sur papier envoyé par le dr Adnan Bounni (Damas).

⁴⁷ C. C. Petolescu, *SCIVA*, 26, 1975, 3, p. 427; *Idem*, *SCIVA*, 30, 1979, 1, p. 108, nr. 45.

⁴⁸ IDR, I, 7 (cf. §1 7 a).

⁴⁹ AIIA Iași, 11, 1974, p. 304.

⁵⁰ *SCIVA*, 30, 1979, 1, p. 108.